

**Archeologisch onderzoek (DO)
Burgemeester Van der
Munnikstraat te Loppersum,
gemeente Loppersum (GR)**

opdrachtgever	Woningstichting Wierden en Borgen
datum	30 juli 2010
projectleider	de heer G.J. de Roller
projectnummer	94033910
status	definitief
ISSN-nummer	1875-5313
MUG-publicatie	2010-64

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	2
1 Inleiding	3
1.1 Algemeen	3
1.2 Ligging van het onderzoeksgebied	3
1.3 Doel van het onderzoek	4
1.4 Werkwijze	4
2 Resultaten	5
3 Conclusie en aanbeveling	7
3.1 Conclusie	7
3.2 Aanbeveling	7
Literatuur	8

MUG-projectnummer	94033910
Opdrachtgever	Woningstichting Wierden en Borgen
MUG-publicatie	2010-64
Bevoegd gezag	gemeente Loppersum
Beheer en plaats documentatie	MUG Ingenieursbureau b.v.
Onderzoek meldingsnummer booronderzoek	41323
Tekst	de heer drs. ing. G.J. de Roller
Afbeeldingen	de heer A. Huygen
Redactie	mevrouw H. Stollenga
Status	definitief
Autorisatie	de heer drs. B. Bijl
Uitgegeven door	MUG Ingenieursbureau b.v. Postbus 136 9350 AC Leek
Datum	30 juli 2010
ISSN	1875-5313

Samenvatting

De aanleiding voor het hier beschreven definitieve archeologisch onderzoek (DO) zijn de nieuwbouwplannen van Woningstichting Wierden en Borgen voor de onderzochte percelen. Omdat deze plannen met bodemverstorende ingrepen gepaard gaan, is conform de Wet op de archeologische monumentenzorg de uitvoering van een archeologisch vooronderzoek noodzakelijk. Woningstichting Wierden en Borgen heeft MUG Ingenieursbureau, afdeling Archeologie, opdracht gegeven het archeologisch onderzoek uit te voeren. Dit rapport vormt de evaluatie van het uitgevoerde onderzoek.

In dit stadium kan geconcludeerd worden dat er binnen het onderzoeksgebied geen wierdelagen aanwezig zijn. Wel zijn er afvalkuilen aanwezig met materiaal uit de Nieuwe Tijd.

Deze afvalkuilen, die vooral aardewerk bevatten, wijzen er op dat dit deel van de wierde, aan de rand van het dorp, gebruikt werd om afval te dumpen. Een datering van het materiaal kan duidelijkheid geven of er sprake is van een korte of een langere periode waarbinnen het terrein voor deze functie gebruikt werd.

Er wordt aanbevolen het onderzoeksgebied langs de Burgemeester Van der Munnikstraat vrij te geven. Daarnaast wordt aanbevolen het aardewerk nader te onderzoeken, waarbij de datering van het materiaal centraal staat. Hieruit moet duidelijk worden of het aardewerk uit één archeologische periode stamt of dat het terrein langere tijd in gebruik is geweest.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

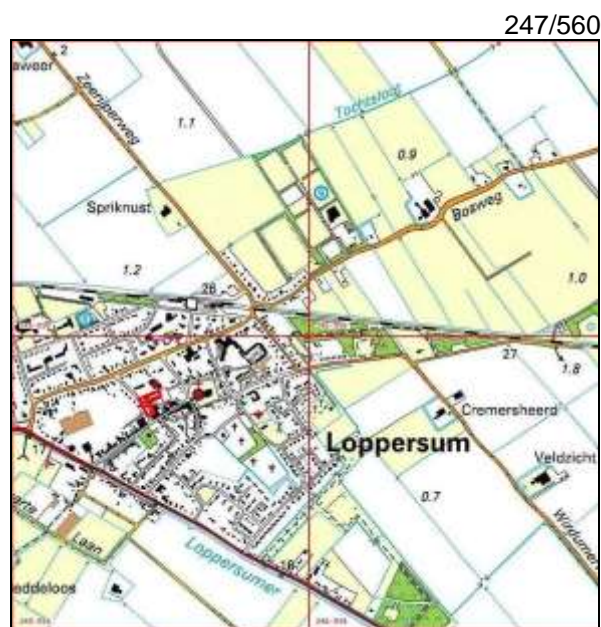
De aanleiding voor het hier beschreven definitieve archeologisch onderzoek (DO) zijn de nieuwbouwplannen van Woningstichting Wierden en Borgen voor de onderzochte percelen. Omdat deze plannen met bodemversturende ingrepen gepaard gaan is conform de Wet op de archeologische monumentenzorg de uitvoering van een archeologisch vooronderzoek noodzakelijk. Woningstichting Wierden en Borgen heeft MUG Ingenieursbureau, afdeling Archeologie, opdracht gegeven het archeologisch onderzoek uit te voeren. Dit rapport vormt de evaluatie van het uitgevoerde onderzoek.

Voorafgaand aan het definitieve onderzoek heeft Steunpunt Libau een bureauonderzoek uitgevoerd, waarna een archeologische begeleiding van de sloop van de bebouwing heeft plaatsgevonden (Roller 2010). Naar aanleiding van dit onderzoek is geconcludeerd dat zich buiten de voormalige bouwputten nog wierdelagen bevinden die mogelijk intact zijn. Naar aanleiding hiervan heeft een definitief onderzoek plaatsgevonden van de strook nog intacte grond die door de geplande nieuwbouw verstoord zal gaan worden. Voor dit definitieve onderzoek is door Steunpunt Libau een Programma van Eisen opgesteld (Jong 2010).

Het definitieve onderzoek heeft plaatsgevonden op 10 juni 2010 en stond onder leiding van de heer drs. ing. G.J. de Roller met ondersteuning van de heer P. Visser.

1.2 Ligging van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied ligt aan de Burgemeester Van der Munnikstraat te Loppersum en heeft een oppervlakte van circa 220 m² (zie afbeelding 1).

Afbeelding 1. Topografische kaart met in rood het onderzoeksgebied (bron: Topografische Dienst Nederland).

Tabel 1.1 Overzicht van de objectgegevens

Objectgegevens	
Provincie	Groningen
Gemeente	Loppersum
Plaats	Loppersum
Toponiem	Burgemeester Van der Munnikstraat
Kaartblad	7E
Coördinaten	245446/594785 NW 245491/594801 NO 245464/594740 ZO 245463/594783 ZW
Periode	middeleeuwen
Grondsoort	klei
Geomorfologie	wierde

1.3 Doel van het onderzoek

Het doel van het onderzoek is zoals het in het PvE is beschreven:

Vraag 1: In hoeverre zijn binnen het niet verstoorde deel van de onderzoekslocatie bewoningssporen bewaard gebleven?

Vraag 2: Hoe is de conserveringsgraad van de aanwezige grondsporen en vondsten?

Vraag 3: Wat is de aard en datering van het vondstmateriaal?

Vraag 4: Geven de sporen en vondsten specifiek inzicht in de functies van de wierde Loppersum in de loop van de eeuwen?

1.4 Werkwijze

Direct ten oosten van de gesloopte bouwblokken wordt een sleuf van circa 4 m breedte en 55 m lengte aangelegd. Er wordt machinaal laagsgewijs verdiept tot 0,30 m onder het maaivlak. Er wordt een tweede vlak aangelegd op 0,3 tot 0,4 m onder het eerste vlak, de bodem van de toekomstige bouwput. Sporen en structuren worden volledig gedocumenteerd. Artefacten worden per spoor en vlak verzameld. Paleo-ecologische resten worden alleen uit duidelijke contexten verzameld. Er wordt een profiel gedocumenteerd.

Van de resultaten van het onderzoek wordt een evaluatierapport opgesteld.

2 Resultaten

Op het niveau van het eerste vlak waren geen sporen te zien. In het tweede vlak zijn een aantal ingravingen aangetroffen en de sloot die ook bij de sloopbegeleiding is gevonden. Het onderzoeksgebied heeft een bouwvoor van circa 60 cm dikte in het zuiden en 20 cm dikte in het noorden. In het noorden ligt de bouwvoor direct op kwelderlagen. Naar het zuiden toe komen er steeds meer ingravingen in de kwelder. Deze ingravingen worden aan de bovenzijde door de bouwvoor begrensd (zie afbeelding 2). Er is dus binnen het onderzoeksgebied geen sprake van echte wierdelagen, maar van afvalkuilen met aardewerk.

Afbeelding 2. Profiel met de ingravingen vanuit de bouwvoor in de kwelderlagen

Tijdens de opgraving zijn sporen van kuilen en sloten gevonden. In de sporen is aardewerk en bot gevonden. Het gaat hierbij om kleine hoeveelheden. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de verschillende vondsten. Tijdens de begeleiding van de sloop van de panden is in één kuil een zeer grote hoeveelheid aardewerk gevonden. Op een enkele scherf na (in spoor 9 en 10) stamt al het aardewerk uit de Nieuwe Tijd. Het verdient aanbeveling het aardewerk door een specialist nader te laten onderzoeken. Hierbij moet duidelijk worden of het materiaal uit één periode stamt of dat er sprake is van aardewerk uit verschillende perioden. Hiermee kan een beter beeld verkregen worden van het gebruik van dit deel van de wierde van Loppersum.

Tabel 2.1 Het aangetroffen vondstmateriaal

vondst nummer	spoor	vlak	bot	bouwmateriaal	aardewerk	metaal	glas	overige
1	15	2	1		3 scherven	2 spijkers		houtskool brokje
2	12	2			1 steengoed			
3	14	2	2	bewerkte baksteen				
4	11	2	4	dakpan				
5	9	2	1		1 kogelpot			
6	10	2		baksteen, dakpan	1 kogelpot			
7	4	2				kogel?		
8	3	2			2 scherven			
9	6	2	4	hardstenen plavuis, dakpan 2 stuks, baksteen fragment	22 scherven			
10	1	2			1 steengoed			
11	11	2			1 kogelpot			
12	17	2		1 fragment baksteen				
13	2	2	1	plavuis	1 bord, 1 scherf	spijker	frag- ment	
stort						kraantje		

3 Conclusie en aanbeveling

3.1 Conclusie

In dit stadium kan geconcludeerd worden dat er binnen het onderzoeksgebied geen wierdelagen aanwezig zijn. Wel zijn er veel kuilen aanwezig met materiaal uit de Nieuwe Tijd. Doordat er blijkbaar bij voorgaand onderzoek precies in deze kuilen is geboord, is de indruk ontstaan dat er wierdelagen aanwezig zijn.

Deze afvalkuilen, die vooral aardewerk bevatten, wijzen er op dat dit deel van de wierde, aan de rand van het dorp, gebruikt werd om afval te dumpen. Een datering van het materiaal kan duidelijkheid geven of er sprake is van een korte of een langere periode waarbinnen het terrein voor deze functie gebruikt werd.

Op grond van de resultaten van het onderzoek kan het gebied langs de Burgemeester Van der Munnikstraat vrijgegeven worden.

3.2 Aanbeveling

Op grond van de conclusie wordt aanbevolen het onderzoeksgebied langs de Burgemeester Van der Munnikstraat vrij te geven. Daarnaast wordt aanbevolen het aardewerk nader te onderzoeken, waarbij de datering van het materiaal centraal staat. Hieruit moet duidelijk worden of het aardewerk uit één archeologische periode stamt of dat het terrein langere tijd in gebruik is geweest.

Literatuur

- Jong, M. de. 2010. *Programma van eisen, Bouwwerkzaamheden aan de Burgemeester Van der Munnikstraat te Loppersum, Definitief Onderzoek*. Libau Steunpunt. Groningen 2010.
- Roller, G.J. de. 2010. *Archeologische begeleiding van de sloop van panden aan de Burgemeester Van der Munnikstraat te Loppersum, gemeente Loppersum (GR)*. (nog niet gepubliceerd).